

VAS ISTVÁN

Multimédiás eszközök alkalmazásának lehetőségei a két tanítási nyelvű szakközépiskolai gazdaságismeret oktatásban

Bevezető

A multimédiás eszközök szerepe az oktatásban egyre nő. A fejlődés megállíthatatlan. Nekünk, tanároknak, lépést kell tartanunk ezzel a fejlődéssel, hogy eredményesen tudjunk óráinkra felkészülni, illetve hatékonyan és hitelesen megtartani azokat. Tanítványaink számára a multimédiás eszközök nem holmi ritka, csak az iskolában létező dolgok, amelyek használata a tanár privilégiuma, hanem legtöbbször maguk is eredményesen használják azokat az iskolában és otthon. Ha nem fejlődünk mi is ezekkel az eszközökkel együtt, lassan elavulttá válunk a modern korban nevelkedett tanítványaink előtt. Sajnos a multimédiás eszközök használata nem csak pedagógiai, hanem tárgyi kérdés. Ha nincs megfelelő eszköz, vagy a tanároknak nincsenek megfelelő ismereteik, hiába szeretné valaki az óráit az információs társadalom kihívásaihoz mértten alakítani, a szándék nem elég. Ez fordítva is igaz, megfelelő szándék nélkül a legmodernebb eszközök sem érnek semmit. Szerencsére ma már az egyetemek, főiskolák és középiskolák jól felszereltek multimédiás eszközökkel, és egyre több általános iskolában természetes, hogy van TV, videó, számítógép, sőt Internet is. A kérdés csak az, kihasználják-e az adott lehetőségeket, illetve, ki tudják-e egyáltalán használni ezeket a lehetőségeket, hiszen ezek az eszközök bizonyos felhasználói ismeretek kívának meg. A tapasztalat az, hogy a kollégák közül még csak kevesen merészkednek a multimédiás eszközök közelébe, a legtöbbször ritkán, vagy egyáltalán nem használják azokat.

Nagyon fontos kérdés az is, hogy hatékonyan tudjuk-e használni ezeket az eszközöket. A tanárnak szelektálnia kell tudni, hogy egy adott helyzetben érdemes-e bevetni valamilyen multimédiás eszközt, és ha igen, akkor melyik lenne a leghatékonyabb.

A továbbiakban ezeket a kérdéseket próbálom körüljárni. Röviden írok a multimédiás eszközökről, azok rohamos térnyeréséről az oktatásban, azon

belül is a gazdaságismeret és a szakmai nyelvoktatás területén. Kitérek arra, hogyan nyer egyre inkább teret az idegen nyelven folyó gazdaságismeret oktatás napjainkban, és milyen szerepük van a multimédiás eszközöknek e téren. Végül egy kísérlet eredményeit, tapasztalatait mutatom be.

A szakmai nyelvoktatás és a szakmai ismeretek idegen nyelven történő oktatása

A nyelvoktatás fejlődése a rendszerváltozás óta

A rendszerváltás után alapvető változások következtek be nemcsak a politikában, a társadalomban és a gazdaságban, hanem a nyelvoktatásban is. Egyrészt átalakultak az igények, és ennek megfelelően a kínálat is. Eleinte mindenki annak örült, hogy megszűnt az orosz nyelv kötelező tanulása, lehetett más nyelveket is választani. (Hahn 1989. 92.) Hamarosan azonban a szociális piacgazdaság kiépülésével párhuzamosan kiderült, hogy nem elég csupán jól beszélni egy vagy két idegen nyelven. Ha valaki sikerrel akar elhelyezkedni az üzleti szférában, akkor szakmájának speciális szaknyelvét is ismernie kell. Először megnőtt tehát a kereslet a szaknyelvek iránt, majd hamarosan új igény jelentkezett: a szakmai ismeretek idegen nyelven való tanulása. Ennek természetesen több oka is van, ezek közül a legfontosabbak:

hazánk Európai Unióhoz való csatlakozásával lehetővé válik, hogy a magyar állampolgárok más tagállamban tanuljanak tovább, illetve vállaljanak munkát,

a már most is jelenlévő multinacionális cégek legtöbbször a munkapiaci túlkínálat miatt azok élveznek előnyt, akik idegen nyelven is el tudnak boldogulni a munkahelyen.

Ezek alapján tehát nem elegendő csupán az általános középfokú nyelvvizsgára való felkészítés, ami egyébként még most is sajnos sok diák számára csak álom, hanem egyéb szempontok, elvárások is felmerülnek. Egyre többen akarnak: felvételizni más ország felsőoktatási intézményébe, felkészülni szakmai interjúkra, esetleg Magyarországon valamely felsőoktatási intézményének idegen nyelven folyó szakképzésében részt venni.

A valósághoz az is hozzá tartozik azonban, hogy jelenleg a gazdasági képzésben részt vevő hallgatók nagy részénél még az egy szakmai középfokú nyelvvizsga letétele is szinte elérhetetlen.

A nyelvoktatás ma már szinte mindenki számára többé-kevésbé elérhető, ugyanakkor minőségileg jelentős elmaradás tapasztalható. Jelenleg ugyanis egyfajta nyelvvizsga-kényszer él a diákokban és a tanároknál. A legfőbb cél a diploma megszerzésének feltételeként megszabott középfokú nyelvvizsga bizonyítvány, és ennek a célnak veti alá magát diák és tanár. Elismerem,

hogy a nyelvvizsga egy fontos cél, mégis úgy gondolom, nem érdemes csupán erre koncentrálni. A munkavállalásnál ugyanis már nem a nyelvvizsga bizonyítványt, hanem a nyelvtudást kérik számon, amely kiegészül számos egyéb kompetenciával, mint például az önérvényesítés képessége, vagy a „vállalkozói” képességek, az információtechnikai eszközök kezelése és sorolhatnám tovább. (Kádek 2002. 86–87.) Ezeket a képességeket a maguk összességében csak akkor tudjuk hatékonyan fejleszteni, ha a legéletszerűbb módszerekkel és eszközökkel próbálunk tanítani. Ma már az életszerűség elengedhetetlen kellékei a multimédiás eszközök, hiszen ezek nem csupán a munkahely, hanem az otthon természetes kellékeivé is váltak.

A szakmai nyelvoktatás és szakmai ismeretek idegen nyelven történő oktatásának definíciója

Mivel e két fogalmat sokan felcserélik, azt gondolva, mindkettő ugyanazt jelenti, úgy vélem, érdemes tisztázni a tartalmukat.

A szakmai nyelvoktatás elemeken alapszik, vagyis az egyes szakmákra jellemző alapvető szókinccset mintegy pontszerűen és statikusan képes közvetíteni anélkül, hogy a szakmai oktatás problémaközpontúságát át kellene vennie, továbbá feltételezheti a tartalmak megfelelően pontos, de a megbízható korlátokon belüli leegyszerűsítését is.

A szakmai nyelvoktatás szövegszerkezet alapú is, tehát a tanulóban tudatosítja azokat a szakmában szokásos társalgási formákat, amelyeket az idegen nyelven történő szakmai oktatásban már feltételeznek, de amire már nem hivatkoznak, és amit már nem magyaráznak, így könnyítve a szövegképzést. Ez teszi lehetővé külföldiek számára a felsőfokú oktatásban, valamint a szakmai képzésben a viszonylag nagy szövegmennyiség feldolgozását.

A szakmai ismeretek oktatása idegen nyelven ezzel szemben tapasztalat-alapú. A tanuló alaptudományokban szerzett szakmai előismereteiből és a megfelelő szaknyelvi ismeretekből indul ki, az ezen alapvető tudományágakban szerzett tanulási tapasztalataira és a már meglévő idegen nyelvi szakszókincre építkezik és a magyarázatokban is újra és újra ezekre nyúl vissza. Ezt a szakmai elő-tapasztalatot tehát bevonják a közvetítés folyamatába. (Buhlmann 1991. 83–85.)

A szakmai nyelvoktatás bizonyos értelemben az általános nyelvoktatás és az idegen nyelven történő szakmai oktatás között egyfajta hidat képez, előkészítve a tanulót az idegen nyelvű szakmai oktatásra. Ennek megfelelően az optimális sorrend is adott: az általános nyelvi ismeretek megszerzése után kerülhet sor a szakmai nyelvoktatásra, majd csak a rendelkezésre álló megfelelő szaknyelvi ismeretek birtokában érdemes megkezdeni a szakmai ismeretek idegen nyelven történő oktatását. (Szabó 2003. 17.)

Multimédia és oktatás

A multimédia fogalmát manapság többféleképpen értelmezik, csaknem minden kutatónak megvan a maga definíciója. Ráadásul több megközelítésben is definiálható ez a fogalom, a pedagógiai-didaktikai szempont mellett vizsgálhatjuk a multimédia kifejezést médiapedagógiai, informatikai, kommunikációelméleti, de akár művészeti szempontból. (Forgó, Hauser, Kis-Tóth 2001. 18-19.) Az Oktatási Minisztérium honlapján (www.om.hu/eisz) az Akadémiai Kiadó Szótárában a multimédia szóra a következő meghatározást találjuk:

„multimédia: ang(←lat) **1.** többféle tömegtájékoztatói eszközt érintő, felhasználó **2.** (szính) a rock, a színpad és az elektronika régi és új hagyományait ötvöző látványosság **3.** (inf) többféle megjelenítési mód (írott szöveg, grafikus adat, kép, hang) együttes bemutatása, alkalmazása, illetve rendszerbe foglalása” (www.om.hu/eisz)

A multimédia latin eredetű szó, előtagja „multi” többszörös, sok jelentéssel bír, míg utótagja a „médium” közvetítő elemet jelent, amely az információk továbbadására, terjesztésére szolgál. Az én értelmezésemben mindezek alapján a multimédia fogalma a olyan eszközök csoportja, mely a nyelviszakmai kommunikációt, interakciót összetett módon, párhuzamosan több közvetítő csatornán keresztül valósítja meg. A közvetítő csatornák egyszerre lehetnek auditív (zene, beszéd, zaj stb.) és vizuális (kép, szöveg, grafikon stb.) megjelenítési formák. (Forgó, Hauser, Kis-Tóth 2001. 20.)

A multimédiás eszközök didaktikai elemzése

Egy adott multimédiás eszköz alkalmazása előtt érdemes feltenni a kérdést, milyen célt szolgál a multimédiás eszköz használata, mit akarok elérni, milyen didaktikai funkciót kell betöltenie az eszköznek; majd pedig az alkalmazás után meg kell vizsgálnom, hogy sikeres volt-e az alkalmazás, elértem-e vele a kitűzött célt, célokat.

A multimédiás eszközök felhasználását több szempont szerint is értékelhetjük. Michael Kerres (Kerres 2003. 1–6.) német professzor 3 szempontot említ:

Az információs, kommunikációs és médiatechnikai alapképzés szempontja, mely szerint a tanulóknak ismerniük kell az adott eszközök, illetve hálózatok funkcióit, felépítését.

A média- és tantárgy-didaktikai szempont alapján a tanulóknak tudniuk kell a multimédiás eszközöket a tanulási folyamat érdekében minél hatékonyabban használni.

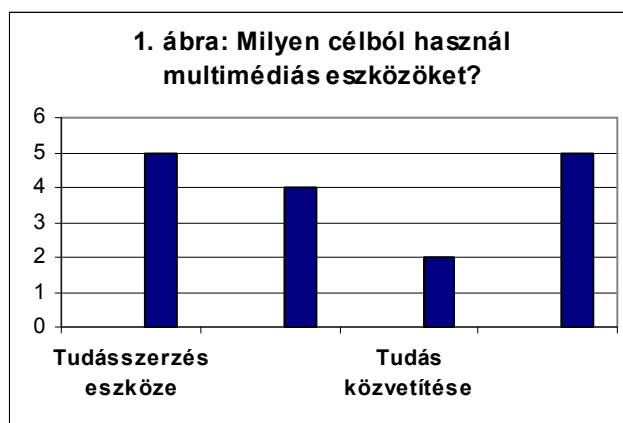
Média-nevelési és személyiségképzési szempontból a diákoknak azért kell a multimédiás eszközöket használni, hogy saját és közös információs és kommunikatív igényeiket kielégítsék. Ehhez szükséges, hogy a multimédiás eszközöket és az általuk közvetített ismereteket megértsék, elemezzék és ilyeneket maguk is elő tudjanak állítani.

A multimédiás eszközök a tanulási-tanítási folyamatban több funkciót is betölthetnek. Az egyik ilyen alapvető funkció a kommunikációs-együttműködési funkció, vagyis, hogy ezeket az eszközöket az ismeretanyag létrehozására, összegyűjtésére, felkészítésére és átadására használjuk. További fontos funkció az ábrázolási-szervezési funkció. A technikai médiák hagyományos feladata az oktatásban az ismeretek közvetítése. Használatukkal a tananyagot több csatornán keresztül demonstrálhatjuk. Harmadikként az irányítás-szabályozás funkciót említhetjük meg, vagyis a multimédiás eszközön keresztül az egész tanulási-tanítási folyamat szabályozható. Végezetül egy nem elhanyagolható funkció a motiválás, mivel a multimédiás eszközökkel diákjainkat, de talán saját magunkat is motiválhatjuk az órákon. Az újdonság ereje ma még mindenképp nagy motiváló tényező, bár ahogy fejlődik a világ, úgy válnak a multimédiás eszközök is egyre megszokottabbá az oktatásban. (Kerres 2003. 1–6.)

Egy kérdőíves felmérés eredményei

Felmérést végeztem a szakmai nyelvet, illetve szakmát idegen nyelven oktatók és tanulók körében a multimédiás eszközök használatára vonatkozóan. A továbbiakban ennek eredményeit ismertetem. A kérdőíveket az Eszterházy Károly Főiskola, valamint a Neumann János Középiskola és Kollégium, és az Andrássy Gyula Középiskola összesen 40 diákja és 10 tanára töltötte ki. A többség véleménye szerint intézményük oktatástechnikai szempontból jól felszerelt, 24% vélte úgy, hogy ezen a téren még fejlesztésekre lenne szükség. Arra a kérdésre, hogy a szakmai nyelvórákon, illetve az idegen nyelvű gazdaságismeret órákon használnak-e oktatástechnikai eszközöket, 82% válaszolt igennel. Kiderül azonban, hogy ezek nagy része ún. klasszikus oktatástechnikai eszköz (pl. írásvetítő, magnó) és nem multimédiás. Csupán egy csoportnál használnak fele-fele arányban klasszikus és multimédiás eszközöket az órákon.

Arra a kérdésre, hogy a tanárok milyen célból használják a multimédiás eszközöket a válaszok megoszlottak.

Legtöbben a tudásszerzés és a motiváció eszközt látják a multimédiás eszközökben. Négyen használják a tudás prezentálására és csak ketten a tudás közvetítésére ezeket. (lásd 1. ábra) A tanárok szerint a multimédiás eszközök használata az órákon sikeresnek és hatékonynak mondható, és abban mindenki egyetértett, hogy manapság egy jól felkészült tanárnak ezeket az eszközöket is tudnia kell használni. A diákoknál a sikeresség és hatékonyság tekintetében nem volt ilyen egyértelmű a helyzet. Bár a többség itt is pozitívan vélekedett a multimédiás eszközökről, mégis volt egy olyan diák, aki sikertelennek, négy pedig közepesnek ítélte a multimédiával támogatott órákat. Abban viszont egyetértés volt, hogy ezek az órák igen érdekesek és a legtöbbben igénylik is az ilyen jellegű órákat. A diákok több mint 90% tudja használni a multimédiás eszközöket, a tanároknál viszont ez az arány csak 80%. Minden tanár és diák úgy vélte, állandó továbbképzésre van szükség ezen a téren. Megfelelő továbbképzések hiányában legtöbben csak egymás segítségével, illetve autodidakta módon tudják tovább képezni magukat.

Két tanítási nyelvű gazdaságismeret oktatás a Neumann János Középiskola és Kollégiumban

Az egri Neumann János Középiskola és Kollégium (NJKK) 1999-ben indult a két tanítási nyelvű gazdasági-informatikus képzés. Természetesen a gondolat már jóval előbb megszületett az iskolavezetés részéről, hogy az iskolában tanuló diákok esélyeit tovább növelné, ha az egyébként is széles képzési palettát egy két tannyelvű osztály beindításával tennék színesebbé. A NJKK diákjai közül már jelenleg is mintegy 90% folytatja tanulmányait valamilyen magyar felsőoktatási intézményben. A két tannyelvű osztály

tanulóinak lehetőségük lesz arra, hogy a megszerzett szakmai és nyelvi alapokat felhasználva egyrészt magyar egyetemek, főiskolák idegen nyelvű kurzusain, illetve külföldi felsőoktatási intézményekben tanuljanak tovább.

A NJKK saját és más iskolák tapasztalatait felhasználva, és a régió igényeit figyelembe véve döntött a két tanítási nyelvű gazdasági-informatikus képzés beindítása mellett. A képzés lényege, hogy az 5 év alatt a tanulók magas színvonalú szakmai tudásra tegyenek szert nemcsak anyanyelvükön, hanem egy idegen nyelven is, sőt a képzési idő alatt lehetőségük nyílik egy második idegen nyelv elsajátítására legalább középfokú szinten. Az órastruktúra tehát lehetővé teszi, hogy a tanulók felkészüljenek a továbbtanulásra, illetve mind magyar, mind pedig idegen nyelven alapos felkészítést kapjanak a szakterületükön. Mint korábban említettem, az iskola figyelembe vette a regionális igényeket is, hiszen Eger környékén egyre több külföldi érdekeltsgű cég működik, amelyeknek szakmai idegennyelv-tudással rendelkező szakemberekre van szükségük.

A képzés öt évét három szakaszra bonthatjuk. A 9. évfolyamon folyik a célnyelvi előkészítés, vagyis a tanulókat nyelvi felkészítik arra, hogy képesek legyenek egyes tantárgyak idegen nyelven való tanulására. Fontos szerepet kap már az első évben a célnyelvi ország kultúrájának, gazdaságának megismerése és az ún. „Európai Polgárrá”-nevelés gondolata. 10-11. évfolyamon a közismereti tárgyak mellett már megkezdődik a szakmai orientációs fázis, a tanulók tehát ekkor szerzik meg a szükséges szakmai alapokat. A 11. évfolyam után a diákoknak dönteniük kell arról, hogy tanulmányaikat inkább gazdasági vagy informatikai irányban folytatják tovább. A 12-13. évben folyik egyrészt az érettségire, másrészt a nyelvvizsgára való intenzív felkészítés, valamint itt kap helyet egy szakmai alapozó blokk is. Az óráknak legalább 35%-a folyik idegen nyelven. A tanulók képzésében részt vesz nyelvenként egy-egy anyanyelvi tanár is.

A gazdasági-informatikus képzés érettségivel zárul, ahol a diákoknak meg kell felelni magyar nyelven az általános érettségi követelményeknek, vizsgázniuk kell idegen nyelven célnyelvi civilizációból, de érettségizhetnek idegen nyelven olyan más tárgyból is, amelyet legalább 2 évig tanultak az adott nyelven.

A gazdaságismeret oktatása két fő részből tevődik össze: elméleti és üzleti gazdaságtan. Az elméleti gazdaságtan keretein belül mikro- és makroökonómiát tanulnak a diákok, amiből egyébként javasolt érettségizni, hiszen ezek a tárgyak alkotják a felvételi vizsga anyagát is. Ezt a két tantárgyat nem feltétlenül éri meg idegen nyelven tanítani egyrészt azért, mert a felvételi vizsgát mindenképp magyarul kell letenni, és esetleg hátrányba kerülhetnek azok a diákok, akik nem magyarul tanulták a mikro- és makroökonómiát, másrészt egyelőre nagyon nehéz olyan gazdaságismeret szakos tanárt találni,

aki megfelelő nyelvi szinten áll ahhoz, hogy ezeket a tantárgyakat idegen nyelven tanítsa. Jóval nagyobb lehetőséget kínál az idegen nyelven való gazdaságismeret tanításra az üzleti gazdaságtan rész. Ez a blokk öleli fel többek között a számvitel, pénzügy, management, statisztika és marketing tantárgyakat. Mivel ezek a tárgyak nem képezik a felvételi vizsga anyagát, érthetően a diákra és a tanárra sem nehezedik annyira a felvételi-készülés kényszere és lehetőség nyílik a tárgyak egészének vagy legalábbis egy részének idegen nyelven történő oktatására, illetve az ún. alternatív oktatási módszerek, mint például a projektmódszer, alkalmazására.

Fontos megemlítenem, hogy nagy szerepet kapnak a két tannyelvű gazdasági-informatikus képzésben, de általában a két tannyelvű képzésekben, a külföldi partner-iskolák (pl. Esslingen, Bocholt). Ezek az intézmények már az indítási szakaszban sokat segítettek a NJKK-nak tapasztalataikkal, majd az első osztály beindítása után még nagyobb szerepre tettek szert. A NJKK ugyanis céljának tartja, hogy lehetőleg minden diákját kijuttassa az 5 év alatt a célnyelvi országok valamelyikébe szakmai gyakorlatra, akik így nemcsak idegen nyelvi és szakmai ismereteiket gyakorolhatják és fejleszthetik tovább, hanem jobban megismerhetik a célnyelvi ország kultúráját, gazdaságát, bepillantást nyerhetnek az ott élők hétköznapijaiba.

Végezetül szólnom kell arról, hogy bár több két tannyelvű szakmai képzés (idegenforgalom, külkereskedelem) létezik Magyarországon, sőt Egerben is, de kifejezetten ilyen jellegű gazdasági-informatikus osztályt csak az egri NJKK-ban indítottak eddig.

Multimédiás eszközök a Neumann János Középiskola és Kollégiumban

Az iskola oktatástechnikai szempontból Eger legjobban felszerelt középiskolái közé tartozik. Az intézményben külön oktatástechnikus és több informatikus is dolgozik, akik nagy segítséget jelentenek a tanárok munkájában. Az oktatástechnikus folyamatosan digitalizálja a régi kazettákon lévő hanganyagokat, amivel nem csupán a hangminőség megőrzését, hanem a könnyebb kezelhetőséget is biztosítja. Az iskolában egyébként 15 CD-rádió-magnó, 15 videó, egy CD-lejátszó, 4 DVD-lejátszó, 3 kamera, amelyből egy digitális, 2 laptop, 5 projektor, közel 200 számítógép (90%-a Internet csatlakozással), 800 videokazetta, kb. 100 CD, 23 saját készítésű DVD, számtalan VCD formátumú nyelvi anyag és mintegy 50 CD-rom áll a 70 tanár és 890 diák rendelkezésére. A jól felszerelt stúdióban egy videó-keverő, hangkeverő berendezés, egy digitális videó-vágó számítógép, iskolarádió és zártláncú tévéhálózat is működik. Ezeket az eszközöket nem csak a tanárok, hanem a

diákok is használhatják és használják is. A CD-romok között keresgélve azonban meg kellett állapítanom, hogy bár vannak szép számmal nyelvi anyagok, és néhány gazdaságismereti oktatást segítő CD-rom, de szakmai nyelvoktatást vagy idegen nyelven történő gazdaságismeret oktatást segítő anyag egy sincs. Ennek két oka van: az egyik, hogy Magyarországon kifejezetten ilyen témájú oktatási segédanyag még nem készült, a másik pedig, hogy a külföldön megjelenő anyagok igen drágák, és kevés lehetőség van a beszerzésükre. Ezen a téren tehát bőven van tennivaló.

Gyakorlati példák

A következőkben néhány gyakorlati példát mutatok be, megvizsgálom milyen készségek fejleszthetők a multimédiás eszközökkel támogatott feladatok megoldása során és összegezem a szerzett tapasztalatokat.

1. Feladat

Feladat leírása: a tanulók egy kérdésekből, hiányos táblázatokból álló feladatlapot kapnak. A feladatok a Heves megye területén működő nagyobb cégekre vonatkoznak. Az osztály tagjai kisebb csoportokban (3-4 fő) megkapják a feladatlapokat, illetve egy a Heves Megyei Kereskedelmi és Iparkamara által készített CD-romot, amely az érintett cégekről számtalan fontos információt tartalmaz. A diákoknak ennek a CD-romnak a segítségével kell megoldaniuk a feladatlapot. A csoportok kaphatnak különböző feladatlapokat, de azonosat is. Ha egyformák a feladatlapok, akkor versenyezhetnek a csoportok, hogy ki tudja rövidebb idő alatt és hibátlanul megoldani a feladatokat.

Fejlesztett készségek: már a feladatok elolvasása és megértése során, illetve az információk keresése közben fejlődnek az olvasási és fordítási készségek. A CD-romon való keresgélés fejleszti egyrészt az információtechnikai eszközök használatának képességét, illetve megtanulják az információkat szelektálni, a megfelelő adatokat kikeresni egy adott adathalmazból. Mivel a diákok csoportokban dolgoznak, ezáltal fejlődik a csoportmunkára való hajlandóságuk és a konfliktuskezelési képességük, hiszen a feladatot közösen kell megoldaniuk. Ha pedig a csoportok azonos feladatlapokat kapnak, akkor szorítja őket az időtényező is, ami az idővel való gazdálkodás képességét javítja. A megoldásokat lehet írásban beadni, de szóban összefoglalni is, így vagy az íráskészséget, vagy pedig a beszédkészséget fejleszthetjük ezzel.

Tapasztalatok: a feladat előkészítése viszonylag sok időt vett igénybe, mert a CD-vel, annak működésével alaposan meg kellett ismerkednem, hogy megfelelően tudjam összeállítani a feladatlapot. A feladat megoldásakor a

légkör nagyon jó volt, a tanulók élvezték a feladatokat és viszonylag gyorsan meg tudták oldani őket. A számítógép, illetve a CD-rom kezelésével nem voltak problémák. A diákokra viszont nagyon oda kellett figyelni munka közben, mert volt olyan diák, aki nem az idegen nyelvű változatban kereste az információkat. Ezt el lehetett volna kerülni azzal, hogy csak az idegen nyelvű anyagot mentem rá a CD-re. A négyfős csoport már túl nagynak bizonyult, érdemes tehát maximum háromfős csoportokat alkotni, így nem marad senki munka nélkül.

2. Feladat

Feladat leírása: ez a feladat tulajdonképpen az első feladat továbbfejlesztése, és sajnos kipróbálására még nem volt lehetőség. Mivel a tanulók már tudják, hogy milyen is egy cégbemutató CD-ram, izgalmas kihívás számukra az, ha maguk is készíthetnek egy ilyet például iskolájukról, vagy egy a közelben működő cégről. Ehhez hasonló projektet egyébként az eisenstadti Nemzetközi Gazdasági Kapcsolatok Főiskolán láttam, ahol nagyon jó az együttműködés a régió vállalatai és a főiskola között. A vállalatok és a hallgatók több közös projektet is megvalósítanak. Egy ilyen régebbi projekt volt egy cégismertető CD-ram elkészítése. Ezt a projektet minden bizonnyal Egerben is meg lehet valósítani, ennek előkészítése folyamatban van. A cégbemutató készítése viszonylag nagy projekt és alapos előkészítést igényel, a munkákat meg kell tervezni, felosztani és végül kivitelezni. A projekt megvalósítása nem csupán a diákok és a gazdaságismeret szakos tanár, hanem az oktatástechnikus és az informatikus kollégák együttműködését is megkívánja, illetve szükség van egy megfelelő cég segítségére, akik hajlandóak a szükséges információkat megadni, az üzemlátogatást engedélyezni, és lehetőség van arra is, hogy a cég vezetőjével interjú készüljön.

Fejleszthető készségek: ezzel a komplex feladattal számtalan készség fejleszthető. Az előző feladatnál leírtakon kívül az önértékelés képessége és a vállalkozói képesség. Mivel ez a feladat nemcsak közel van a valósághoz, hanem valós, az iskolán kívüli (gazdasági) környezetben is játszódik, ilyen értelemben tehát ez a fajta gyakorlatorientáltság a későbbi szakmai életbe való bekapcsolódást is elősegíti.

A tanár szerepe ebben a folyamatban jelentősen megváltozik. A klasszikus értelemben vett tanári munka átalakul és a tanár sokkal inkább koordinátor, illetve producer szerepet tölt be. Ha a diákok elég érettek, akkor ezt a szerepet is egy tanulóra lehet bízni, és a háttérbe húzódva figyelni az eseményeket. Fontos azonban, hogy ilyen esetben a tanulók maguk válasszák meg vezetőjüket, és előre állapotodjanak annak döntési kompetenciájában, hogy ebből később ne legyen vita, félreértés.

Befejezés

Összefoglalva a szerzett tapasztalatokat azt mondhatom, hogy ma már a multimédiás eszközök megkerülhetetlenek az oktatásban, és ez hatványozottan érvényes a két tanítási nyelvű szakközépiskolai gazdaságismeret oktatására. Ennek több oka is van:

- egyrészt az üzleti életben ma elképzelhetetlen, hogy valaki ne ismerje és használja a multimédiás eszközöket munkájához,
- másrészt ezek közül a tanulók közül sokan külföldön, főleg német, illetve angol nyelvterületen fognak továbbtanulni, és felsőfokú tanulmányaik során is hasznos segítséget nyújt a multimédia mind a tanulásban, mind pedig a távoli otthonnal való kapcsolattartásban.

Arra buzdítok tehát minden kollégát, hogy használja az oktatásban, de otthon is a multimédiás eszközöket, ezzel is esélyesebbé téve magát és tanítványait az Európai Unió és a világ munkapiacán. Számíthatunk arra, hogy első próbálkozásaink kudarcba fúljanak. A kudarc azonban maga is a tanulási folyamat része. Okulni kell a hibából, a sikertelenség okainak feltárása segíteni fog abban, hogy egyre hatékonyabban tudjuk alkalmazni a multimédia kínálta lehetőségeket. Ha mások is kedvet kapnak a multimédia alkalmazásához és a szerzett tapasztalataikat megosztanák velem, illetve a témával kapcsolatban kérdéseik vannak, akkor kérem, írjanak a vasi@ektf.hu e-mail címre.

Irodalomjegyzék

- Buhlmann, Rosemarie; Fearn, Anneliese: Handbuch des Fachsprachenunterrichts. Langenscheidt. 1991 Berlin und München
- Hahn, Martin: Deutsch als Wirtschaftssprache: in Muttersprache 62-96. 1985 Berlin.
- Schaarschuh, Fritz-Jürgen: Wirtschaftsdeutsch=deutsche Fachsprache der Wirtschaft?: in Muttersprache 140-145. 1986 Berlin.
- Gedeon, Éva; N. Tóth, Zsuzsa; Rádai, Péter: 165 ötlet nyelvtanárok számára. Nemzeti Tankönyvkiadó. 1994 Budapest.
- Dietz, Gunther: Formale Aspekte der Fachtextproduktion. Kossuth Egyetemi Kiadó. 1996 Debrecen.
- Kádek, István: A közgazdasági oktatás tartalmi és módszertani változásainak vizsgálata. In: Az Eszterházy Károly Főiskola tudományos közleményei. EKF Líceum Kiadó. 2002 Eger.
- Molnár, Andrea: Idegennyelv-tanítás – másképpen (?). Eötvös József Könyvkiadó. 2001 Budapest.
- Bárdos, Jenő: Az idegen nyelvek tanításának elméleti alapjai és gyakorlata. Nemzeti Tankönyvkiadó. Budapest.
- L Fried-Booth, Diana: Project Work. Oxford University Press.
- Kerres, Michael: Mediendidaktische Analyse digitaler Medien im Unterricht. Aus: Computer und Unterricht. www.mediendidaktik.de 2003 Bochum.

Szabó, Ildikó: Das Thema Europäische Union im bilingualen Wirtschaftsdeutschunterricht. Eger 2003.

Prof.Dr.Dr.Gerhard Wazel: Interkulturelles Fremdsprachenlernen mit interaktiven Medien. www.iik.de 2001.

www.om.hu/eisz

Forgó, Sándor; Hauser, Zoltán; Kis-Tóth Lajos: Médiainformatica – A multimédia oktatástechnológiája. Líceum Kiadó. 2001 Eger.